

1

2

Vize

Před třemi lety jsem byl osloven starostou Židlochovic Janem Vitulou a místostarostou Tomášem Šenkyříkem, zda bych pro město navrhl křížovou cestu. Návrh měl vycházet z respektu vůči tradici a zároveň měl reflektovat současný svět, ve kterém žijeme. Tuto nabídku jsem přijal, dokonce se mi o záměru v období covidu zdálo.

Křížová cesta v Židlochovicích je navržena do zdejší krajiny a její topografie, je landartem, stejně jako byly křížové cesty v baroku. Její zastavení jsou navržena od náměstí kolem fary, lesem na horizont a po něm dál.

Cesta je navržena v abstrahujícím provedení, které promlouvá současným jazykem. Ježíš je zde stylizován do nejdokonalějšího tvaru – koule. Mimochodem kruh je odjakživa sym-

3

JEŽÍŠ PŘIJÍMÁ KŘÍŽ

2. ZASTAVENÍ KŘÍŽOVÉ CESTY MĚSTA ŽIDLOCHOVICE

Marek Jan Štěpán, Břetislav Eichler

V Židlochovicích je v plánu realizovat novou křížovou cestu, jež svým neobvyklým abstrahujícím provedením vychází z respektu vůči tradici, ale zároveň promlouvá současným jazykem. Pozoruhodné je přitom jak umělecké uchopení těchto zastavení, tak vlastní technické zpracování, jež bylo odzkoušeno při výrobě a instalaci prvního z nich.

JESUS ACCEPTS HIS CROSS

2ND STATION OF THE STATIONS OF THE CROSS IN ŽIDLOCHOVICE

In Židlochovice, a new Stations of the Cross is planned, which, with its unusual abstract design, is based on respect for tradition, but at the same time speaks a contemporary language. What is remarkable here is both the artistic grasp of these stations and the actual technical solution, which was tested during the production and installation of the first one.

bolem věcí božských. Jednotlivá zastavení jsou pak navržena převážně jako kompozice tohoto symbolu Ježíše a kříže. První již instalované zastavení má téma Ježíš přijímá kříž (v ustálené posloupnosti křížové cesty je to zastavení s pořadovým číslem II). Koule je zde proto diagonálně propíchnutá křížem, čistý tvar betonové koule je zraňován ocelí kříže. To se ostatně projevilo i při technologickém postupu, v němž byl kontakt obou materiálů nejnáročnější částí. Mezi oběma předměty vzniká napětí. Celek je s lehkostí položen na trávu a dotýká se jí pouze ve dvou bodech. Zastavení bylo umístěno u vjezdu do fary.

Další zastavení mají obdobnou stylizaci, např. u prvního bude využit akustický reflektor a u posledního veliký plát plechu.

4

V rámci realizace prvního zastavení byla odzkoušeno, zda je zvolená technologie vyhovující a také to, jaké jsou finanční náklady na zhotovení.

Realizace

Architekt Štěpán nás, jako firmu zabývající se monolitickými konstrukcemi netradičních tvarů, ohledně realizace křížového zastavení oslovil v srpnu 2022. Pro nás tím začalo období zkoumání a vymýšlení postupů, jež bylo završeno vlastní realizací.

Nejprve bylo potřeba promyslet potřebu statiky. Podle zadání koule neměla vzbuzovat dojem, že si „jen tak leží v trávě“. Z tohoto požadavku vyplynula potřeba stabilního založení na železobetonovou patku s dostatečně pevným, ač téměř bodovým ukotvením koule. Dalším oříškem by-

5

6

7

lo, jak kouli na tento trn osadit. Zabývali jsme se možností zhotovit kouli jako prefabrikovaný prvek, nebo jako monolitickou konstrukci. Nakonec jsme, vzhledem k náročnosti terénu a složitosti kotvení kříže s koulí, zvolili variantu monolitickou.

Vytvořili jsme tedy čtyři soustředné polokoule z roxorů, které jsme potáhli rabičovým pletivem. První dvě polokoule jsme nasadili na trn ukotvený v základové patce, vzájemně řádně proarmovali a vybetonovali dno budoucí duté koule. Poté bylo potřeba trn prodloužit až k vrcholu koule, nasadit na něj další dvě polokoule a vše opět dostatečně propojit armaturou. Takto vytvořenou kouli o průměru 2 m jsme následně museli „rozpárat“ v místě, kde koulí prochází kříž velikosti 5 × 2 m. Ocelový kříž z profilů HEA 220 byl však pro přípravu moc těžký na manipulaci. Proto jsme vyrobili jeho dřevěnou kopii, se kterou jsme postupně zkoušeli definitivní umístění kříže procházejícího koulí. Poté, co architekt Štěpán odsouhlasil definitivní polohu, bylo nutné ocelový kříž řádně

zafixovat pomocí podpor a armatury uvnitř koule a uložit jeho spodní část na samostatnou patku.

Následně už zbývalo kouli opět „uzavřít“ a vybetonovat. Kolegové postupně vlévají do mezery mezi soustřednými polokoulí z armatury měkkou betonovou směs C30/37 s frakcí kameniva 8–16 mm. Neřešili jsme, jak velké množství betonu se dostane dovnitř koule, hlavní důraz jsme kladli na to, abychom vytvořili co nejdokonalší tvar koule. Finální povrch jsme nakonec opatřili vlastní suchou jemnou maltovou směsí s vlákny (poměr cementu a písku byl 2,5 : 1, směs obsahovala křemičitý písek frakce do 2 mm, mikrosiliku, superplastifikátor Sika a skleněná vlákna). Suchou směs jsme míchali na místě dle potřeby, přičemž jsme hrubý povrch postupně vyhlazovali stálým filcováním do co nejhladšího povrchu. Po vytvrdnutí této směsi jsme jen očistili šopováním ošetřený povrch kříže a opravili vlastní nátěry. Zahradníci města pak provedli terénní úpravy okolí a prostor kolem koule zatravnili.

Marek Jan Štěpán

je moravský architekt. Inspiruje se tradicí i modernismem, ve svých projektech rozvíjí archetypální pojetí architektury. Zaměřuje se na projekty sakrálních staveb, novostaveb i rekonstrukcí, které řeší komplexně. Navrhuje i další občanské a obytné stavby. Věnuje se pedagogické a teoretické činnosti. Jeho stavby získaly mnohá ocenění.

1 Křížová cesta je navržena do zdejší krajiny a její topografie **2** Model **3** Vyztužení železobetonové patky s dostatečně pevným, ač téměř bodovým ukotvením koule **4** Roxory pro konstrukci byly sestaveny ze čtyř soustředných polokoulí **5** Pro přípravu byla zhotovena dřevěná kopie kříže **6** Detail prostupu ocelového kříže a výztuže koule **7** Důraz byl kladen na to, aby byl vytvořen co nejdokonalší tvar koule **8** Zastavení křížové cesty bylo požehnáno 18. září 2022

1 The Stations of the Cross has been designed into the local landscape and its topography **2** Model **3** Reinforced concrete footing with a sufficiently strong, though almost point anchoring of the sphere **4** Reinforcement for the structure were constructed from four concentric hemispheres **5** A wooden copy of the cross was made for preparation **6** Detail of the recess of the steel cross and the reinforcement of the sphere **7** Emphasis was placed on making the sphere as perfect as possible **8** The station of the Stations of the Cross was blessed on 18 September 2022

Závěr

Druhému zastavení křížové cesty požehnal pan farář společně se zástupci města po nedělní mši 18. září 2022.

Celé zastavení bylo v tomto případě ze 100 % finančně pokryto z dotace získané od Jihomoravského kraje. V současnosti se jedná o financování dalších zastavení.

Fotografie: 1, 2 – archiv Ateliéru Štěpán, 3 až 8 – archiv DNA DESIGN

Ing. Břetislav Eichler
DNA DESIGN s.r.o.
e.bretislav@seznam.cz

8

